

Orientalisme i Occidentalisme: dues forces subjacents en la construcció i la imatge de la llengua xinesa

Helena Casas i Sara Rovira
Grup de recerca Inter-Àsia
Departament de Traducció i Interpretació
Universitat Autònoma de Barcelona
21 de desembre de 2007

Introducció

- part de la descripció de la llengua xinesa ha derivat en una sèrie de mites més fruit d'una visió exòtica i desinformada que no pas d'un coneixement científic ben fonamentat
- existeix una doble tendència en el tractament de la llengua xinesa que inclou tant una visió orientalista com una aproximació occidentalitzant

Objectius

- identificar els mites i confusions existents al voltant de la llengua xinesa
- analitzar d'on provenen i en quin context es van originar
- il·lustrar com impregnen el discurs sense qüestionar-los
- analitzar per què han constituït discursos tan potents malgrat l'evidència intuïtiva i científica
- posar en relleu en quins aspectes la descripció de llengua xinesa ha estat resultat de l'aplicació d'un model occidentalitzant
- posar en relleu en quins aspectes la construcció de la llengua xinesa moderna ha estat objecte de l'aplicació deliberada d'un model occidentalitzant per part dels lingüistes xinesos

Mites

- Mites a *The Chinese Language: Fact and Fantasy* de DeFrancis (1984)
 - Ideogràfic
 - De la universalitat
 - Del monosil·labisme
- Mite de la gramàtica absent

Mite ideogràfic

- Llengua composta per símbols corresponents a un concepte
- Definida pels xinesos com a escriptura semàntica (表意文字)
- Satisfà la necessitat de trobar la llengua adànica o primitiva per part dels occidentals

Mite ideogràfic

- Martín de Rada (1575):

“(...) la letra es la mas barbara y difiçil que sea descubierto porque mas son carateres que letras que para cada palabra o cosa tienen letra diferente de manera que aunque uno conozca diez mil letras no sabra leer todas las cosas y assi entre ellos el que mas sabe leer es el mas sabio (...)”

Mite ideogràfic

- Li i Thompson (1982:77) es refereixen als caràcters xinesos com una escriptura “semantically, rather than phonologically grounded” i sostenen que el caràcter xinès “does not convey phonological information except in certain composite logographs where the pronuntiation of the composite is similar to one of its component logoprahs.”
- Iljic (2001:74) afirma que el xinès “is a language with a non-phonetic writing system”.

Mite ideogràfic

- Visió esbiaixada de l'escriptura xinesa, però encara la predominant
- >90% dels caràcters pictofonètics
- 3% pictogràfics o ideogràfics
- 1% associació directa entre el component semàntic i el significat del caràcter
- 25% informació 100% precisa del component fonètic
- Fins a 66% casos en què la informació fonètica no és exacta però sí rellevant

El mite de la universalitat

- l'escriptura xinesa és comprensible al llarg dels segles
- els xinesos de diferents parts de la Xina s'entenen per escrit
- els caràcters xinesos com a mitjà de comunicació entre diferents cultures (Japó, Corea i la Xina)

El mite del monosil·labisme

- correspondència unívoca entre paraula, caràcter i síl·laba
- confusió entre llengua i escriptura
- tradició filològica xinesa: lexicogràfica
- llengua clàssica escrita: tendència al monosil·labisme
- llengua parlada mai monosil·làbica
- llengua moderna: 30% - 40% dels caràcters són paraules monosil·làbiques

El mite de la gramàtica absent

- El xinès no té gramàtica
- *Mashi wentong* (1898), primera gramàtica del xinès segons model occidental [Nebrija, 1492; Varo, 1703]
- Classificació lingüística occidental basada en la morfologia:
llengües aïllants (xinès), aglutinants i les flexives

El mite de la gramàtica absent

- Imposició d'un model d'anàlisi inadequat i jerarquitzant
- Llengües indoeuropees a la cúspide d'una piràmide evolutiva, la base de la qual està formada per les llengües menys civilitzades (xinès)
- visió reduccionista i eurocentrista que contribueix a formar una imatge orientalista de la llengua xinesa

L'occidentalització de la llengua xinesa

- Conjuntura històrica de la Xina de finals s. XIX- principis del s. XX resulta en una visió molt negativa del país i de la llengua com a culpable
- “(...) If you want to get rid of the average person's childish, uncivilized, obstinate way of thinking, then it is all the more essential that you first abolish the Chinese language” (Qian, 1918).
- solució proposada passava per substituir el xinès per l'esperanto o qualsevol altra llengua estrangera

L'occidentalització de la llengua xinesa

- Pas de *wenyan* a *baihua*
- “europeització” de la gramàtica xinesa
 - lèxic: neologismes
 - morfologia: sufixos, partícules, etc.
 - ortografia: puntuació, romanització

Conclusions

- Els mites han contribuït conjuntament a crear una imatge orientalista de la llengua xinesa que d'alguna manera ens diferencia i ens en distancia, i que ha tingut un fort impacte en la pròpia percepció dels xinesos
- La poca estima envers la pròpia llengua propicia l'occidentalització del xinès, com a única sortida per superar les mancances de la seva llengua